

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

ALASZ

il. Art Group

„Siekiera, motyka, piłka, ALASZ, przegrał wojnę głupi malarz” – kim jest „głupi malarz”, tego tłumaczyć nie trzeba. A co to takiego jest ALASZ i dlaczego zapisuje się to słowo przez -sz na końcu, a nie rz?

ALASZ to likier kminkowy przygotowywany z dosładzanego i rozcieńczonego wodą destylatu kminkowego, czyli słodka kminkówka, ale kminkówka nie byle jaka: tradycyjnie ALASZ był przyprawiany gorzkimi migdałami, arcydzięglem, odrobiną anyżu i skórką gorzkich pomarańczy. Jego historia sięga czasów niemieckiego osadnictwa w Inflantach i w hanzeatyckiej Rydze. Dzisiejsza łotewska wioska Allažmuiža, położona na północny wschód od Rygi, od końca XVIII w. do wieku XX była posiadłością rodową osiadłych pod Rygą Blackenhagenów i nosiła nazwę Allasch. To właśnie w majątku Allasch w 1823 r. została opracowana receptura trunku – i stąd jego nazwa. W 1830 roku likier kminkowy Ottona von Blackenhagena został wystawiony na Targach Lipskich i od razu zyskał popularność. Słodki Allasch – obok gorzkiego absyntu – stał się wkrótce ulubionym trunkiem bohemy i w ogóle wszelkich intelektualistów i artystów sympatyzujących z cyganerią. Później jego „status społeczny” zaczął nieco podupadać, bo i nietani ALASZ zaczął być zastępowany swojską i tańszą kminkówką, która w potocznej polszczyźnie niekiedy przejmowała miano ALASZ.

A rym „alasz – malarz” znamy również ze „Słówek” Boya: „Wszystko w domu ma malarz: ratafię, starkę, alasz, więc piątek czy niedziela, spity jak bela”.